

LÁNYOK AZ OTTHONBAN

Újpesten, a gyár közelében van a Magyar Pamutipar leányotthona. A létszám: 276 fő. És mennyi, mindenféle hajszínű, de feltétlenül a legmodernebb frizurás, csinos fő!

Fűtyszó az ablak alatt

A legtöbben 18—25 évesek. Szobánként két-nyolc lány. De hamarosan vagy huszonötön betódulnak a szobába a kívülről jött látogató hírére. Beszélnek, örülnek, panaszkodnak, bírálják, néhány fellettesüket is bírálják. Demokrácia? A legtöbbször nem tudná pontosan meghatározni, mi is az. „Mi nem szoktunk politizálni”.

Kedvesek, okosak. Ha ide legalább néha beállítana egy-egy pedagógus, mennyit csiszolhatna rajtuk, mennyi rejtett kincset találhatna bennük! Csak négyen járnak a dolgozók esti iskolájába.

Az ágyak fölött Munkácsy-reprodukció, de még több fölött a szívbetegséget tekintetű Ben Quick fényképe. „Kár, hogy már öreg, 35 éves”.

A saját könyveik között lexikonok, Tolsztoj-művek, életrajzi regények, Jókai. Pótyva is akad.

— Az izlések különbözőek — világosítanak fel —, talán az öregeknek nem így van?

Valósággal megrémülök a következő véleményektől, Éviétől:

— Maguk azt szokták mondani, hogy mi, fiatalok, romlottak vagyunk. És amikor öreg, 35—45 éves bácsik leszölítanak minket az utcán, villamoson?

Odakintről, az utcáról időnként fűtyszó hallatszik, környékbeli fiatalemberek hívják az ablakhoz a lányokat, akik láthatóan haragosak emiatt, de a sokórás beszélgetés alatt ebben az egyben, haragjuk őszinteségében, egy kicsit kételkedtem...

„Nagyon különbözőek vagyunk”

A lányok az otthonban, s így a gyárban elég sűrűn cserélődnek. Főleg, mert férjhez mennek. (Az igazgatónő szerint körülbelül százötven lánynak van vőlegénye.)

Mária: „Addig maradok, amíg összegyűlik az OTP-nél a bútorralvó. A kelengyévelvő már megvan”.

Éva I.: „Ha férjhez megyek, akkor is gyárban maradok, megszerettem. Ha a miskolci fiú elvesz, elköltözöm oda, és megtanulom a fonást, mert ott olyan gyár van”.

Csak hatvanan dolgoznak itt három éve vagy régebben. Miért?

Teri: „Az nem jó, hogy nekünk kell felmosni a folyósókat és ha rám esik a sor, nem utazhatom haza. Miért nem fizetnek egy kicsit többet a takarítónőknek, akkor kanna a gyár, hiszen ügyis eleget költ ránk. Az a kis többlet már nem számítana... Mi csak 120 forintot fizetünk az otthonban havonként, a gyár minden lány után havi 365 forintot fizet az otthonnak.

Éva II.: „Az sem jó, hogy nem mindenki tanít minket alaposan a szakmára. Kevés a segédmester. De tetszik tudni, hogy a rekonstrukcióval mennyi újfajta, faramuci gép került hozzánk? Már ezért is alaposabban ki kellene bennünket tanítani a gépekre. És azért is, hogy többet kereshessünk. A kereset? Nem éppen rossz, kétezer-től kétezer-hatszáz forint, és aki jól ráver, a hármát is megkeresi, de az nagyon fárasztó, és az ember elsősorban jól akar élni most is, és azért spórol, hogy azután még jobban élhessen. Havonként két-három ruhát vásárolok, és sok kell szórakozásra is. De van olyan is közöttünk, akinek haza is kell küldenie a pénzből, igaz, vannak olyanok is, akiknek meg küldenek hazulról csomagot. Hát ebben is nagyon különbözőek vagyunk”.

A megbecsüléshez tartozik

A legtöbb panasz: nem ismerik ki magukat a bérelszámoló-cédulán. „Kevésbé kapunk, mint eddig.” „Mikor jár több bér a jobb

minőségért?” „Mikor emelkedik az órabér?” „Ha bemegyünk reklamálni, szóba sem állnak velünk.” „Miért nem jön ki valaki a gyárból, hogy elmagyarázná?”

Valóban: beszélni kellene velük! A gyárban vagy a leányszálláson, mindegy. Jól dolgoznak, és még jobban akarnak dolgozni, többet keresni. Az igazgatónőt és két helyettesét dicsérik a lányok, de az ilyenfajta szakkérdésekhez nem értenek. Az igazgatónő hozzáfűzi: „Amiről a mi lányaink beszéltek, az szinte az egész gyárban gyakori panasz. Bérfizetésekor olyan a gyár, mint a hangyaboly.”

Esti közös szórakozás.

Nem is csak a pénzről van szó. A fiatal, főleg vidéki kislányok a megbecsülésüket látnák abban is, ha tájékoztatnák őket.

Különös házasság

Az egészségügyi tájékoztatás is idetartozik. Ennek hiányában az egyik kislány szinte csak az utolsó hetekben tudta meg, hogy anya lesz. Az udvarló sem tudott erről. Az igazgatónő nem esett pánikba, behívatta a fiút. Örült, hogy apa lesz. Az igazgatónő azután behívta a lány és a fiú szüleit. Itt már nem volt egyértelmű az öröm, főleg a lány édesanyja részéről. De rövidre fogva a szót: a másnapi esküvőt teljes harmóniában tartották meg. Az esküvő a leányotthonban volt, a szobatársak cse-csemőkelengyés csomaggal vonultak fel. Másnap megszületett a baba.

Van kollektív szellem az otthonban. S nemcsak, amikor valaki megbetegszik, és ápolni kell. Például az is a kollektív szellem — ha nem is éppen követendő — jele, hogy amikor az egyik kislány elhódította a másik vőlegényét, két szobatársnő megverte a „csábítót”.

Fizetésekor többen együtt mennek ruhát vásárolni. Sajnos az nem ritka, hogy nagy ruhavásárlások után, a hónap vége felé elfogy némelyikük pénze, és nem marad kosztra, pedig — ezt ők kérték — a gyárbeli, egyszeri meleg étkezésen kívül, ők gondoskodnak magukról, sütnek-főznek a fal mellett sorakozó, kis villanyfőzőkön.

Akadnak fegyelmi ügyek, amelyek olykor az otthonból való el-távolítással végződnek. A távozás fájdalmas. Az albérletet nem szeretik, noha azon a környéken viszonylag nem túl drágán, havi 250—300 forintért kapni szobát. „Szeretjük az otthont, mert időben felkeltenek műszak előtt.” „Szeretjük, mert jók a kirándulások az ország nevezetes helyeire.” „Havonként egyszer táncos-zenés estet rendezünk.” (Ilyenkor a fűtyős fiúk is bejöhetnek.)

A színházba járás azonban kimarad a programjukból. Többen közülük sosem voltak még színházban. Mellettük sportpálya. Az otthonnak van egy focicsapata, de

ezzel ki is merült a sporttevékenység. „Nem könnyű a szervezés a három műszak miatt, de nem lehetetlen, csak ehhez is segítség kellene.”

Este

Sokan horgolnak. Már aki éppen nincs műszakban. Aki szépen olvas, az a felolvasó. Mesék, Petőfi-, ritkábban Ady-versek, az újságok közül elsősorban a textilesek újságja.

Téma: a Vali sorsa. Az ellenforradalom alatt az apja otthagya a kislányt, a családot, Angliába

disszidált, újra nősült. Azóta nem írt, csak mostanában. Felébredt benne a lelkiismeret? Jóvá akarja tenni, amit elkövetett? De hiszen sosem írt, egy fontot sem küldött haza, most pedig levelében arról számolt be, hogy odakint az első pillanattól kezdve remekül megy a sora. Higgyen neki Vali? Menjen ki hozzá? Vali az egyik legnépszerűbb tagja az otthonbeli társaságnak. Társnői segítették éveken át, hogy a sebek behegedjenek. Vali marad.

György István